

Eggen op schelpen

Gritfoster rekent af met onkruid op halfverhardingen

Omdat hij niet vond wat hij zocht, ontwierp Thijs Eikenaar zelf een machine om halfverhardingen mechanisch onkruidvrij te houden. Het resultaat is de Gritfoster, die hij inmiddels ook aan derden levert.

Er zijn van die uitvindingen waarvan je denkt: waarom was dat er nog niet? Dat geldt ook voor de Gritfoster, een basisframe waarin je allerlei wiedzarnituur kunt hangen, speciaal ontworpen voor het gebruik op halfverhardingen. Het apparaat komt uit de koker van Thijs Eikenaar uit het Groningse Lageland, die gespecialiseerd is in minitrekkerwerk. Voor veel gemeenten doet hij machinaal onderhoud aan hagen, bijvoorbeeld rond begraafplaatsen. Het zijn plekken waar vaak schelpenpaden liggen. In de aanloop naar het verbod op glyfosaat, merkte hij dat gemeenten eigenlijk nog niet wisten hoe ze hun paden zonder hulp van chemie netjes zouden gaan houden. “Er zijn allerlei nieuwe technieken op de markt gekomen, van heet water en stoom tot ultraviolet licht. Dat zijn echter dure technieken, waarvan het resultaat soms tegenvalt. Volgens mij moest dat

simpeler en goedkoper kunnen, door de toplaag mechanisch te bewerken”, vertelt Eikenaar. Omdat hij bij zijn zoektocht op internet geen geschikte machine tegenkwam, besloot hij er zelf één te maken. Na enkele prototypen is dat de Gritfoster geworden, die hij laat bouwen bij constructiebedrijf Bouwmeester in Sappemeer.

Tandenborstel

Een rechthoekig frame van 100 centimeter breed vormt de basis van de machine. Daarbinnen zijn allerlei variaties mogelijk, want de machine kan met verschillen hulpstukken worden uitgerust voor verschillende typen ondergronden, zoals schelpen, zand en gebroken puin. Op schelpenpaden gebruikt Eikenaar de schijvenrol, die enigszins onder een hoek is geplaatst

Als de onderlaag erg vast zit, kan deze met in hoogte verstelbare widiabeitels worden losgewoeld.

Door de schuine stand drijven de schijven zichzelf aan en werken die het materiaal lichtjes naar binnen. Het pad houdt zo de bolle ligging voor een goede waterafvoer.

Met spindels kan via twee steunwielen de bewerkingsdiepte worden ingesteld.

De egtanden zijn niet alleen om het laatste onkruid los te trekken, maar ook om het losgewoelde onkruid goed bovenop te leggen, zodat het snel uitdroogt.

en zichzelf aandrijft. Met spindels boven de loopwieltjes stel je de bewerkingsdiepte in. Voor op de machine zit een balkje met widiabeitels, die zeer slijtvast zijn en die een harde ondergrond kunnen openbreken. Eikenaar laat de tanden er standaard aan zitten, want ook als de bovenste laag los is, zitten ze niet in de weg. Veertanden achter op de machine leggen het onkruid nog even luchtig weg, zodat het kan uitdrogen.

Ook heeft hij een set platte schoffels, die hij monteert als paden lang niet bewerkt zijn geweest. Deze snijden het oppervlak over de volle breedte los. Voor zeer kwetsbare ondergronden heeft hij een soort wiedege gemaakt, met zoveel tanden erin dat ze elkaar bijna overlappen. "Ik noem hem wel de tandenborstel", zegt Eikenaar. "Echt voor het fijne werk", licht hij toe. Speciaal voor een ondergrond met menggranulaat werkt hij nog aan een verstelbare schuif, om spoelgaten te kunnen dichtschuiven. En zo zijn er nog legio opties te bedenken.

Scootmobiel

Eikenaar heeft de schijvenrol vandaag meegenomen naar een begraafplaats voor het maken van foto's, maar de grond is nog stijf bevroren, dus een echte demo zit er niet in. Op een stukje met wat meer losse schelpen toont hij wat de machine doet. Het weinige mos en de kleine onkruidplantjes worden keurig losgelegd door de draaiende schijven. Eikenaar heeft bewust niet voor een X-vormige schijveneg gekozen, zoals dat bij de grote landbouwtypes gebruikelijk is. De enkele rij schijven werkt de schelpen lichtjes naar binnen toe, zodat het pad mooi bol blijft. Dat is beter voor de afwatering. Wel heeft de machine de neiging om recht te gaan lopen, maar een trekker van 11 kW (15 pk) met een gewicht van 600 kilogram is daar mans genoeg voor. Wat hij belangrijk vindt, is dat de machine zich mooi ondiep laat afstellen. "Dat is beter voor het resultaat en ook prettiger voor de bezoekers. Ik heb helaas leergeld betaald bij het uittesten van een eerdere versie: een mevrouw in een scootmobiel heeft door mijn schuld een paar uur vast gezeten in een laag losse schelpen. Dat wil je echt niet. Ik wil alleen de bovenste paar centimeter bewerken."

Mini-opraapwagen

De schijven werken niet agressief genoeg als de paden verwaarloosd zijn en er grote pollen gras staan. Dan haalt Eikenaar de schoffelset tevoorschijn. Een paar keer schoffelen bij zonnig weer is soms genoeg om definitief af te rekenen met groot onkruid. "Maar meestal moet je er de eerste keer met de hand bij

om de vrijkomende massa af te voeren. Ik stem dat af met de gemeente, voor wat extra hulp, maar ik werk ook aan een machine waarmee je die grotere pollen kunt oprapen."

Een voedingsbodem voor nieuw onkruid blijft er echter altijd, zelfs als paden veel worden belopen. Wil je het goed doen, dan moet je minimaal zeven en soms wel tien keer per jaar terugkomen, zegt Eikenaar. Dat klinkt veel. "Het blijft een weersafhankelijke klus. Ik ga wel eens na drie dagen even terug voor een extra bewerking. Dan weet ik zeker dat ik het onkruid in een jong stadium pak. Het voordeel is dat je snel kunt rijden met de machine. Je bent zo klaar. Dat drukt ook de kostprijs. Voor € 0,60 tot € 0,70 per vierkante meter per jaar kunnen wij dit werk aanbieden. Dat red je met een brander of een heetwatermachine niet." Tegelijkertijd merkt hij dat gemeenten nog steeds aarzelen om een beheer uit te stippelen ter vervanging van glyfosaat. Met demonstraties probeert Eikenaar daar verandering in aan te brengen. De machine kost in de basisuitvoering - dat is met schijvenrol en schoffelset - € 5500,-.

TEKST & FOTO'S: Egbert Jonkheer

Frans alternatief

Een andere machine speciaal voor onkruidbestrijding op halfverhardingen is de StabNet van het Franse Avril. De machine is er in verschillende breedtes; een 55 en 70 centimeter brede versie als frontwerktuig voor een eenassige trekker en een 90, 120 of 160 centimeter brede versie voor achter een kleine trekker. Opvallend aan de machine zijn de ronde, paddenstoelvormige schoffels die het onkruid afsnijden en omhoog brengen. De stand van de schoffels is verstelbaar. De machine kan op de rol lopen en is voorzien van een egalisatiemat. Een impressie vindt u in Grondig 7 van 2017.